

การผลิตขยายหนอนนก

- ชื่อไทย : มอดรำข้าวสาลี
- ชื่อสามัญ : Mealworm
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tenebrio molitor*
- วงศ์ : Tenebrionidae
- อันดับ : Coleoptera

ความสำคัญ

หนอนนก เป็นหนอนที่มีโปรตีนสูง จึงใช้เป็นอาหารในการเพาะเลี้ยงผลิตขยายมวนพิฆาต มวนเพศผสมชาติและไส้เดือนฝอยสไตรเนอร์นีมา นอกจากนี้ยังมีผู้นิยมนำมาเป็นอาหารของนกชนิดต่าง ๆ รวมถึงปลาสวยงามด้วย หนอนนก เป็นตัวอ่อนของ “มอดรำข้าวสาลี” ซึ่งเป็นแมลงศัตรูข้าวสาลีในยู้งฉาง เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศเย็น และมีความชื้นสูง แต่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศของประเทศไทยได้ มีผู้นิยมนำมาเพาะเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้

วงจรชีวิตของหนอนนก

หนอนนกมีการเจริญเติบโตแบบ Complete metamorphosis มี ๔ ระยะ คือ

ระยะไข่ ตัวเต็มวัยวางไข่สีขาวขุ่น กลมรี ผิวเรียบติดอยู่ตามพื้น มีเศษอาหารปกคลุม อายุไข่ ๗ วัน

ระยะตัวอ่อน ตัวอ่อนลอกคราบ ๑๓ ครั้ง เมื่อลอกคราบใหม่ๆ จะมีสีขาว แล้วค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาล ตัวอ่อนมีอายุประมาณ ๓ เดือน

ระยะดักแด้ หลังจากหนอนลอกคราบครั้งสุดท้าย จะกลายเป็นดักแด้สีขาว ซึ่งจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน ดักแด้มีอายุ ๗ วัน

ระยะตัวเต็มวัย ตัวเต็มวัยเมื่อออกจากดักแด้ จะมีปีกสีขาว แล้วเปลี่ยนเป็นสีดำ เริ่มผสมพันธุ์เมื่ออายุ ๖-๗ วัน หลังจากนั้น ๓-๔ วัน ก็จะเริ่มวางไข่ ตัวเต็มวัยมีอายุประมาณ ๖๐-๘๐ วัน สามารถเก็บไข่ได้ถึง ๑๑ ครั้ง

การเพาะเลี้ยงผลิตขยายหนอนนก

วัสดุอุปกรณ์

๑. ภาชนะสำหรับใช้เลี้ยง ได้แก่ กล่องพลาสติกใส กะละมัง ถาด
๒. ตะแกรงตาถี่สำหรับร่อนหนอนเล็ก ตะแกรงตาขนาดมุ้งลวดสำหรับหนอนใหญ่ และตะกร้าสำหรับร่อนตัวเต็มวัย
๓. กระดาษสำหรับวางไข่
๔. รำข้าวสาลี สำหรับเลี้ยงตัวเต็มวัยให้วางไข่ และเลี้ยงหนอนเล็ก
๕. อาหารไก่เล็ก โดยธรรมชาติหนอนนกจะกินรำข้าวสาลีเป็นอาหาร แต่เนื่องจาก รำข้าวสาลีมีราคาแพง จึงใช้อาหารไก่เล็ก เลี้ยงในระยะที่เป็นตัวหนอน
๖. อาหารเสริม ได้แก่ ผักและผลไม้ เช่น มะละกอดิบ แตงกวา เปลือกแตงโม เป็นต้น
๗. ชั้นวางเลี้ยง
๘. สถานที่เลี้ยง หรือห้องเลี้ยง ควรเป็นที่ที่สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่ร้อนจนเกินไป สามารถป้องกันหนู มด จิ้งจก นก อีง่า กิ้งก่า จิ้งเหลน ไม่ให้เข้าไปกินหนอนได้

วิธีการเพาะเลี้ยง

๑. ก่อนทำการเลี้ยง ทำความสะอาดห้องเลี้ยง หากเป็นห้องที่สามารถปิดมิดชิดได้ ควรทำการรมห้องด้วยฟอร์มาลีนผสมต่างทับทิม อัตราส่วน ต่างทับทิม ๑๐ กรัม ต่อ ฟอร์มาลีน ๒๐ ซีซี ต่อพื้นที่ ๕ ตารางเมตร รมทิ้งไว้ ๓-๔ คืน เนื่องจากฟอร์มาลีนเป็นสารอันตราย เมื่อผสมเสร็จแล้วจะกลายเป็นไอระเหย มีพิษต่อเยื่อจมูกและตา จึงควรรีบออกจากห้องทันทีที่ผสมรวมกัน

๒. นำหนอนนก มาเลี้ยงในกล่องหรือกะละมัง โดยเลี้ยงด้วยอาหารไก่ เมื่อหนอนกินอาหารไก่หมดแล้ว ใส่ผักหรือผลไม้ที่หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ให้หนอนกินบ้าง หนอนกินอาหารจะถ่ายมูลออกมา ใช้ตะแกรงร่อนเอาหนอนออก หนอนจะติดบนตะแกรง ส่วนมูลหรือขี้หนอนจะลอดผ่านตะแกรงลงไป นำหนอนมาเลี้ยงในภาชนะใหม่และใส่อาหารไก่เพิ่ม และให้ผักหรือผลไม้เป็นอาหารเสริม หมั่นเลือกหนอนที่ตายออก เพื่อป้องกันการติดเชื้อ หนอนนกจะลอกคราบและโตขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นดักแด้ ก่อนเข้าดักแด้ หนอนจะเริ่มหดสั้น ไม่กินอาหาร และ นอนนิ่งๆ

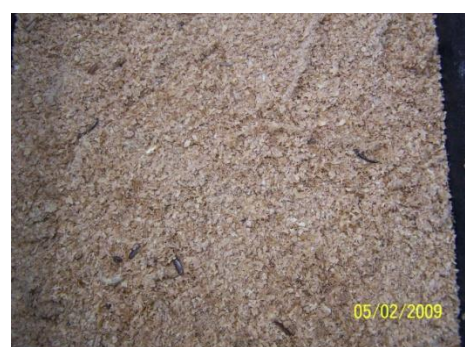

๓. เลือกดักแด้ออกมาใส่ในภาชนะใหม่ ไม่ต้องให้อาหาร เนื่องจากดักแด้ไม่กินอาหาร ทิ้งไว้ประมาณ ๗ วัน ดักแด้จะมีสีเข้มขึ้น แล้วตัวเต็มวัยจะออกมาจากดักแด้

๔. แยกตัวเต็มวัยที่สมบูรณ์ไปเลี้ยงในภาชนะใหม่ที่รองพื้นด้วยกระดาษขาว (หรือไม่รองก็ได้) ใส่รำข้าวสาลีก่อนใส่ตัวเต็มวัย ให้ผักผลไม้บ้าง เพื่อเป็นอาหารเสริมและทดแทนน้ำ

๕. เลี้ยงตัวเต็มวัยประมาณ ๙-๑๐ วัน ตัวเต็มวัยจะเริ่มวางไข่บนกระดาษ ร่อนเอาตัวเต็มวัยออก หากให้วางไข่บนกระดาษ ให้เก็บรวบรวมแผ่นไข่มาวางในภาชนะเป็นชั้นๆ โรยด้วยรำข้าวสาลีที่ร่อนเอาตัวเต็มวัยออกแล้ว หากให้วางไข่บนถาด ให้เทรำข้าวสาลีพร้อมตัวเต็มวัยออกมา ร่อนตัวเต็มวัย แล้วเทรำข้าวสาลีกลับลงในถาดเดิมที่มีไข่ติดอยู่

๖. ประมาณ ๗ วัน ไข่จะฟักเป็นตัวหนอน ในช่วงแรกหนอนจะโตช้า ปล่อยให้หนอนกินอาหารจากรำข้าวสาลีเดิมที่มีอยู่ไปเรื่อยๆ ไม่ต้องเพิ่มอาหาร คอยร่อนเอาขึ้นหนอนออกประมาณ ๑๐-๑๕ วัน/ครั้ง หลังจากมีอายุ ๑ เดือน หนอนจะโตเร็วขึ้น เมื่อหนอนลอกคราบ ให้ร่อนขึ้นหนอนด้วยตะแกรงตาถี่ หลังจากร่อนขึ้นหนอนออกแล้ว จึงเริ่มให้อาหารไก่แทนรำข้าวสาลี และให้ผักผลไม้เป็นอาหารเสริม

การควบคุมคุณภาพ

๑. อัตราการตายของตัวอ่อนและดักแด้ ไม่เกินร้อยละ ๑ โดยน้ำหนัก
๒. ความสมบูรณ์ของตัวเต็มวัย ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๐

สรุปขั้นตอนการผลิตขยายหนอนนก

